

N:o 5.

Redaktör och utgifvare:
FRANS J. HUSS.

Expedition:
Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 1 Mars 1894.

Pris:
Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre.

Annonspris:
10 öre petitraden (15 öre utl.)

14. Årg.

Paula Frödin.

Fjelfva nyårsdagen förra året debuterade på vår kungl. opera en ung sångerska, som, ehuru till börd och hemvist tillhörande hufvudstaden, aldrig förut gjort sin musikaliska talang känd här på platsen. För publik som kri-

tik trädde den unga sångerskan fram som en alldeles ny uppenbarelse och denna ganska sympatisk. Hon presenterade sig också som en prinsessa — prinsessan Mathilda i »Wilhelm Tell», samma parti hvarmed en annan ung stockholmska sex år förut hade debuterat, nämligen vår oförgätliga Anna Klemming. Fröken Frödin's första uppträdande ådagalade egenskaper, som verkligen påmint om denna, allt för tidigt för konsten och vår operascen förlorade artist. Med en behaglig röst förenade hon ett fördelaktigt yttre, en god teaterfigur, och i Mathildas stora aria uppenbarade hon koloraturanlag af mindre vanlig beskaffenhet. Erkännandet af allmänhet och konstnärer var äfven ganska uppmuntrande, och då den unga sångerskan vid denna sin första debut på landets första scen ännu icke fyllt sina tjugu år och sålunda hade framför sig god tid till utveckling och fullkomning af sin talang, glad-

des man verkligen i hoppet att denna »nyårsgåfva» till vår opera skulle blifva en välkommen och välbehöflig tillökning i hennes artistkrafter.

Helt nyligen, då Foronis spirituella buffa »Advokaten Pathelin» berättades vara uppsatt på repertoaren, undrades allmänt: »men hvem skall nu sjunga Michaëlis svåra parti?» — fru Pathelin. När det då förspordes att den

unga ettåringen vid operan fröken Frödin skulle uppträda som nämnda fru, skakade man på hufvudet. Men se — experimentet lyckades öfver förväntan, och med denna rol dokumenterade fröken Frödin ett stort steg framåt både i sin sängkonst och i sin betydenhet som lyrisk kapacitet.

Fru Guillemette Pathelin är en stor skalk, som på det lifligaste understöder sin man, den utfattige men fiffige advokaten, i att gyckla med den rike och komiske klädeshandlaren hr Josseaume, och tonsättaren har därför begåfvat hennes parti med hela kaskader af lustiga fioriturer, direkt tillämnade fru Michaëli att briljera med. Det ländar Guillemettes andra framställarinna verkligen till heder att här lösa sin uppgift så tillfredsställande som nu skett, såväl i fråga om det fordrande sångpartiet, som äfven i dramatiskt hänseende genom ett lifligt och behagligt spel. Hvad detta senare beträffar, hade fröken Frödin redan förut som Susen i »Bybarberaren» lemnat prof på sin förmåga i det hänseendet. Den unga sångerskan har under den korta tiden af ett år medhunnit rätt många roller, och bland dessa icke få hufvudroller af rätt fordrande natur, hvilket bevisar att hon är en verklig ackquisition för vår opera, som i henne har att påräkna en villig och flitig medlem. Ett bevis der-

Paula Frödin.

på gaf hon, då Lauras rol i »Jolantha» af henne återgafs efter blott en dags instuderande.

Paula Frödin är född den 25 januari 1873 i Stockholm, dotter af handlanden John Frödin och hans maka Maria Lundberg. Efter att ha genomgått Franska skolan började hennes egentliga sångstudier för fru Östberg, och efter hennes bortresa har hon haft till lärarinna fru Louise Pyk, för hvilken hon fortfarande utbildar sin sångkonst. Att denna ännu icke hunnit fulländning är naturligt nog, och en viss fasthet i tonbildningen återstår ännu att vinna, ehuru väl intonationen är oklanderlig och intet oskönt vibrato vidlader hennes sång. I plastik och scenisk framställningskonst har fröken Frödin haft god ledning af fröken Signe Hebbe och fru Charlotte Strandberg.

Efter sin nämnda första debut i »Wilhelm Tell» den 1 januari 1893 sjöng fröken Frödin såsom sitt andra debutparti Helenas i »Mefistofeles» och blef derefter, den 1 juli samma år, engagerad vid operan. Utom de förut nämnda rollerna har fröken Frödin hittills återgivit Leonora i »Stradella», titelrolen i »Giralda» och Anna i »Vermvändingarne». Hon deltog äfven som solist i utförandet af Wennerbergs »Stabat mater» på Filharmoniska sällskapets konserter. Af partier, som fröken Frödin instuderat och i hvilka man snart nog torde få höra henne, kunna vi nämna: drottningen i »Hugnotterna», Valtraute i »Valkyrian», Julia i »Romeo och Julia» samt Adalgisa i »Norma».

Vi önska den unga, i mer än ett hänseende begåfvade och flitiga sångerskan all lycka på en konstnärsbana, som med en så löftesrik början inger de bästa förhoppningar om vackra framgångar i konstens tjänst.

L. Josephsons teaterbroschyr.

Liksom flere gånger förut, har vår mest fräjdade teaterveteran nu igen begagnat en ofrivillig ledighet till att i broschyrform yttra sina tankar om förhandenvarande förhållanden vid hufvudstadens förnämsta scener. »Rakt på sak» har han egentligen alltid skrivit, äfven om han ej förr än nu gifvit sin broschyr detta namn. Vi tro oss göra våra läsare ett nöje genom att meddela ur den märkliga boken ett och annat af förf:s tungt vägande ord rörande operan.

* * *

»Man skulle väl knappast tro», säger förf., »att jag, som redan en längre tid åtnjutit frihet från allt det bråk, som teatern har i beredskap för sina sceniska ledare, ändå icke kan un-

derlåta att egna de flesta af mina dagliga tankar åt allt som rör våra förnämsta Stockholmsteatrars förhållanden, såväl inom som utom desamma. Jag börjar nästan tro att jag för närvarande känner större lust att egna min uppmärksamhet åt våra scener sedda på afstånd, än att aktivt deltaga i den kamp de måste utkämpa för att finna nåd inför publiken eller kritiken — eller då de utsättas för begges onåd. Och detta är ju icke att undra på, när man i trettio år varit ordförande på sjelfva scenområdet och deltagit i de allra flesta konstnärliga angelägenheter, som rört sig kring detsamma. När man så plötsligt befinner sig fri från allt det enerverande sorl och det bråk, som scenens arbete framkallar, lever man — ehuru sjuk — liksom upp på nytt igen.

När jag alltså nu igen begär ordet i de odrägliga och utslitna teaterfrågorna här i landet, då uppträder jag naturligtvis berörd af en mängd viktiga tilldragelser, som timat under de senaste teatersäsongerna, hvilka alla ivke varit af natur att kunna tillfredsställa en varm vän af scenen.

Hos oss daterar sig ordan — för att icke tala om hvad under ett sekel redan förefallit — senast från den oroväckande dag, då vår nuvarande konung fann för godt att öfverlemnna den trassliga teaterhärifvan att utredas af finansministern, och ökades medelst den knalleffekt, som direktör Nordqvist arrangerade, då han för några år sedan, för att rädda den gamla operan från det näst sista »fallrepet», erbjöd sig att på egen risk öfvertaga hela bördan. Detta modiga beslut helsades af hela pressen och publiken med stora ovationer; men lika demonstrativt helsades också direktör Willman, när han efter sin företrädare öfvertog chefskapet vid de kungliga teatrarne. Och huru klandrades han icke sedan — och huru snöpligt aflägsnade man honom ej?

Herr Buréns öfvertagande af operan var ett kraftprof, fullt ut lika modigt som herr Nordqvists. Den väsentligaste skilnaden mellan dessa herrar var, att herr Burén icke var konstnär och icke kunde sjelf anförä orkestern liksom herr Nordqvist, men han var i stället en ansedd och human man, samt en framstående konstvän och hade bättre resurser, om det gällde att vinna gynna inom de högre eller rika klasserna och att anskaffa penningar när sådana behöfdes, än sin företrädare. I den brist på framstående personligheter, hvilka kunna passa till chefskapet för en kunglig svensk operascen, der det praktiska rätta greppet ofta gäller mer än det konstnärliga, på grund af teaterns inskränkta pekuniära medel, var det, då valet skedde, en pligt att välja hellre en entusiasmerad dilettant med insigt i det finansiella än en egen-

sinnig och bortskämd musiker eller kapellmästare.

Det är öfverallt svårt att finna en lämplig teaterchef för en förnäm teater och man får vara nöd om en bland tio går med ära ur striden.

Vi veta ju alla, att ordspråket »alla nya kvastar sopa bäst» icke har lång klang, utan snart, åtminstone efter ett par år, kan utbytas emot: »när kvasten är sliten, kan man ej sopa med biten.» Det ha' alla teaterdirektörer erfärit.

Opera-sujetternas hurrarop för hr Nordqvists djerfva ingripande i handlingen och deras för honom snart derpå utskrifna förvisningsorder från operans område, der han hvarken skulle få leda teaterns öde eller dess orkester, följde hvarandra ganska tätt i spåren.

Var han icke en lämplig direktör, hvarom meningarna kunna vara delade — så var han en utmärkt orkesterdirigent och som sådan icke ersatt och enligt min mening ännu själfskrifven på platsen. Och ännu ypperligare skulle han vara der, sedan allherskar-nyckerna icke finge rådrum på anförarestolen. Hersklystnaden i orkestern har under långa tider skadat arbetsordningen vid operan och intet teater-regemente är så skadligt som kapellmästare-regementet eller öfverhufvud hvart öfversitteri, som utgår från en teaters speciella kår, från dess embets- eller tjenstemannagrupp, representerad af en fackchef.

Jag såg och ser i herr Nordqvists personliga ekonomiska framgångar under de första åren af hans djerfva företag endast en rättmätig tur såsom belöning för det raska i hans modiga beslut, samt en gifven följd deraf den tillslutning som allmänheten och pressen då, som nästan alltid vid extra förhållanden, var villig att skänka den nye teaterledaren, han måtte ha varit eller hetat hvad som helst.

Hade det icke varit herr Nordqvist — herr X kunde lika så gerna ha lyckats att förtjena pengar på operaföretaget, der allt det första spelåret förblef vid det gamla och knappt ett enda nytt stycke upptogs på repertoaren.

Herr Nordqvist lefde endast på de operor, som redan gifvits under hans föregångares och herr Willmans ledning — och med hvad herr Willman misslyckades, med det lyckades herr Nordqvist. Först senare grep han sig an med uppsättandet af några nya förträffliga operaverk; men först sedan han bragt »sein Schäfelein ins trockene».

* * *

Anmälarer har hittills låtit förf. behålla ordet, men måste här afbryta honom för att uppriktigt tacka för dessa uttalanden i sanningens namn, hvilka möjligen, då de komma från en sådan auktoritet, skola göra mera effekt, än då de på sin tid yttrades af en obetyd-

lig tidningssignatur. Längre var nemligen undertecknad den ende, som under den yrande reklamsvindeln för hr Nordqvist vågade påpeka det enkla sakförhållandet, att dennes tillträde till styrelsen var väl ekonomiskt, men icke konstnärligt erokgörande för teatern, eftersom han bibehöll väsentligen samma program och samma personal som sin företrädare, hvilken likväl kan tänka i en hast skulle nedsättas så mycket som möjligt, för att i stället hr Nordqvist skulle skina som en sol. Jag vill gerna antaga, att den eller de, som i kalendern Thalia, hufvudstadstidningar och korrespondenser till landsorten eller utlandet nedskrefvo sin förfälskning af vår teaterhistoria och framställde vår opera såsom aldrig tillförene hafvande stått så högt och detta utslutande genom hr Nordqvists underbara snille, handlade på god tro, ty ehuru saken numera torde förefalla en nykter betraktare omöjlig, så bör man dock betänka, hvilken förfärande makt sjelfsuggestionen eger, i synnerhet i fall man har personligt intresse af att underkasta sig dess väld.

Och personligaintressen hafva minsann icke saknats under den period af »oreda», som förf. med rätta daterar från den stund, då teatern upphörde att vara kunglig mer än till namnet. Personligt var helt naturligt den ledares intresse, som på operan förtjänade en liten förmögenhet, personlig fördel hade ock ledaren af reklamen. Personlig var artisternas växande animositet, hvilken först röjdes i deras egna konsortiefunderingar, sedermera tog sig uttryck i de beryktade Börstidningsartiklarna och slutligen kulminerade i öppen revolt och sammansvärjningsed. Personligt är å andra sidan hatet mot en kapellmästare, hvilken jemte solidare egenskaper besitter en olycklig virtuositet i konsten att stöta sig med folk. Personlig är slutligen stormen mot hr Burén, och det är högst egendomligt att göra den meteorologiska iakttagelsen, att oväderscentrum i denna storm legat precis på samma punkt, som förut barometermaximum af reklamen för hr Nordqvist.

Sist nämnda iakttagelse ger mig anledning till en liten opposition mot förf., som på tal om pressen synes mig hafva något ensidigt tagit i upptuktelse en enda penna, under det han deremot försummat att göra någonting af den tack samma punkt, om hvars tillvaro han dock tydligen är medveten, då han säger: »Det är ju möjligt att bakom denna otäcka penna stå flere individer af annat kön» etc.

Med andra ord — jag tror att förf. glömt att angripa jargonen mot hr Burén vid sjelfva roten och upphofvet, för att utslutande fästa sig vid en af dess yttringar, och att detta gjort honom något orättvis mot en penna, hvars stridssätt man må ogilla utan att därför behöfva förneka densamma en kri-

tisk förmåga, vida större än ett par andras, som med stundom lika stor kitslighet förenat fullständig kritisk impotens.

Att konsten i alla fall ingenting vinner på »begäret att anfalla, klandra, nedgöra och förlöjliga», det har förf. alldeles rätt uti, och man må väl kunna hoppas, att den värsta stormen nu är öfver, eftersom sakintresset i regeln lyckligtvis plägar bibehålla sig och träda fram, sedan de personliga lidelserna rasat ut. Någon säkerhet för att detta skett har man visserligen icke, förr än teatern blir stäld på säkrare fötter i och med den nya operabyggnaden, ja knapt ens då, eftersom denna byggnad i sjelfva verket står på lerfötterna af en bland de värsta lidelser: spelpassionen.

Förf:s i det hela rättmätiga försvar för den Burénska regimen gör honom icke blind för de obetänksamheter densamma begått genom ett för häftigt hoppande af nyheter, onödiga gästspel, kapellmästarelyx m. m. Förf. klandrar engagerande af en utländsk kapellmästare såsom inkräktande de inhemska förmågornas plats, men synes ej inse att alldeles detsamma måste blifva följden af engagerandet af en utländsk sångerska, hvilken till på köpet gör permanent den språkförbistring, som just utgör ett af skälen hvarföre förf. är emot gästspel.

Förf. förordar antagande af hr Johannes Elmslätt till förste regissör samt påpekar önskvärdheten af att anskaffa en sånglärare för operan och manliga dansörer, äfvensom att besätta sekretärareposten med framstående män med literära kvalifikationer. Om orkestern säger förf., att de utmärkte förmågorna äro tunnsådda, utgallringarna varit för många, kapellisterna delvis för unga, att stråkkvartetten borde ökas och att orkestern på ganska kort tid haft allt för många anförare. Den nuvarande operasalongen tar förf. i försvar mot beskyllningen för dålig akustik och meddelar, att d'Andrade, Coquelin och Judic förklarar sig icke finna den svårare att sjunga eller tala i än andra svenska eller utländska teatrar.

Allvarligt varnar förf. sångare och sångerskor att anförtro sig åt sådana utländska lärare, som blott göra geschäft på dem, äfvensom för att tro sig kunna skära guld med täljknifvar i Amerika.

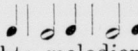
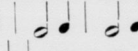
Förf:s yttranden om Dramatiska teatern, mot hvilken han är mycket strängare än mot Operan, kunna vi här ej sysselsätta oss med.

A. L.

Är det så svårt att nöjaktigt reformera psalmsången?

Om vi noga studera igenom den nu begagnade Hæffnerska koralboken, så måste vi göra densamma den rättvisa, att om ock ett

50-tal melodier deri genom ändring af taktarter och lika stort antal genom strykningen af flera eller färre melismer förlorat sin rytmik, så äro de öfriga, nära 200, melodierna i det närmaste bibehållna i sin ursprungliga form. — Att halffparten deraf äro »omöjliga», är nog en ren sanning och som ej hör hit. — Att osköna, omotiverade punkteringar i många deraf hafva strukits, må med skäl räknas till deras fördel. Hvad som i såväl dessa som ock i alla melodier i gemen fattas, är ett tilltalande, anslående ackompanjemang. Harmoniseringen är med sitt konsekventa ackordsystem kinesiskt stel och tröttande. Alltså blott ett 50 tal »rytmiska», ett ungefär lika stort »melismatiska» melodier samt åt dessa och åt de öfriga »uniforma» melodierna ett rörligare ackompanjemang! (Om också ej till sådan öfverdrift som i Seb. Bachs koralbok.)

Till de »rytmiska» vill man hänföra melodier i skilda taktarter, med deri stundom förekommande taktväxlingar, accentuerande och kvantiterande omväxlande takt delar m. m. Rytmiska kallas melodier, som hafva accentuerande eller kvantiterande tonindelning i såväl jemn som ojemn taktart. Kvantitativt rytmiska melodier i jemna taktarten äro i Hæffners koralbok blott nr 131 och 387 — noga räknadt äfven nr 44 och 406. Accentuerande i samma taktart äro, med några få undantag, alla melodier i Hæffners koralbok. I ojemna taktarten förekommer blott en accentuerande melodi — nr 61 — i nämnda koralbok. Der förekommande kvantitativt rytmiska, i ojemna taktarten, äro 6 stycken, då första perioden i nr 60 ej medräknas. De flesta accentuerande i ojemn taktart hafva i förenämnda koralbok jemn taktart. Derigenom hafva melodierna ifrån att hafva varit liffulla och vederkvickande blifvit enformiga och tröttande. Men äfven likformiga, o. s. v., skulle »trippeltakt»-melodierna blifva tröttande, om ej ett stort antal deraf började hvarje strof med kvantiterande tidsdelar: o. s. v. G. Neumark har gifvit den sköna melodien till psalmen »Wer nur den lieben Gott lässt walten» denna form. Gamla psalmboken innesluter många melodier i denna form, och de äro vackra, lätt-sjungna samt fullkomligt användbara åt vår nuvarande psalmtexts innehåll och form.

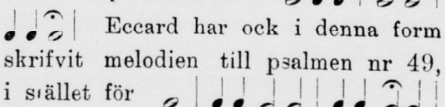
Att »melismer» göra psalmmelodier — de må befinna sig i hvilken rytm- och taktart som helst — mjuka och tilltalande, är ett så odiskutabelt faktum, att derom behöfs ej vidare ordas. Gamla koralböcker hafva tillräckligt många exempel derpå. Allmänheten tycker mycket om sådana melodier. Melismer som stöta den naturliga rytmkänslan undviker man naturligtvis.

Nyare koralreformatörer hafva dock i detta hänseende försyndat sig.

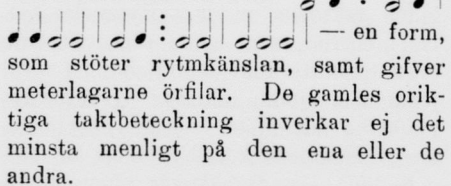
Ett stort antal melodier hafva ursprungligen haft rytmen grundad på omvexlande takt- och tidsindelning, t. ex. nr 3, som börjar så här:

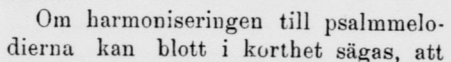
Bland detta antal kunna räknas melodier, som rytmkänslan vill hänföra till den af äldre och nyare koralförfattare missförstådda, men lättfattliga 6-tidiga taktarten. De gamle sammanblandade den med 4-tidiga arten, t. ex. melodien till psalmen 138:

Eccard har ock i denna form skrivit melodien till psalmen nr 49, i sället för

o. s. v. Nr 225, 242, 291 m. fl., m. fl. hafva lika oriktig taktart. Ännu mera oriktigt är det att förblanda 6-taktarten med 3-takten, t. ex. melodien nr 77:

— en form, som stöter rytmkänslan, samt gifver meterlagarne örfilar. De gamles oriktiga taktbeteckning inverkar ej det minsta menligt på den ena eller de andra.

Om harmoniseringen till psalmmelodierna kan blott i korthet sägas, att ingen musik i världen, hvarken förr eller nu, kan förete en så tarflig utstyrsel som Lutherska kultens »koral» under 19:de århundradet. Detta vare nog sagdt om den saken. I våra Lutherska grannländer har arbetats på och uppnått ett ganska lyckligt resultat med psalmsångens reformation. Skola svenskarne alltid få stå och stampa i samma stöp? Det är ej att undra på att en stor del af allmänheten hellre deltagar i den lifliga sången i missionshusen, än uti den stelformade i kyrkorna. Visserligen hafva under senare åren hel- och halffärdiga »rytmiska» koralarbeten sett dagen; men då deras utgifvare mera fäst sig vid »klassiska», »historiska» förebilder än vid tidsenlig uppfattning och behof att i andra tonbildningar gifva uttryck åt religiös stämning, så hafva de — misslyckats. Till sist må få rakt fram sägas: skall nuvarande psalmsångsättet fortfarande förblifva rådande, så använde man koralboken sådan den utgått ur Heffners hand. Den är då i alla hänseenden den bästa och står vida öfver de ej lyckliga »klassiska» försöken.

Gammal »Rytmsurm».

Vår musikbilaga

hoppas vi kunna sända våra prenumeranter med nästa nummer.

Hans von Bülow †.

Äfven Tyskland har nu, såsom ny-ligen grannländerna Frankrike och Ryssland, förlorat en af sina musikaliska stormän genom Hans von Bülows fränfalle, hvarom vi i föregående nummer lemnade underrättelse. Bülow har dock ej, likasom Gounod och Tshaikowsky, gjort sig mera bemärkt som som tonsättare; det är hufvudsakligen såsom gedigen pianovirtuos, utmärkt orkesterdirigent och musikpedagog Bülow vunnit ett så berömdt namn, att han länge räknats till en af musikverldens märkligaste personligheter.

Hans Guido von Bülow föddes den 8 januari 1830 i Dresden, hvarest hans fader, kammarherre Edvard von Bülow, den tiden var bosatt. Den unge gossen visade under sina tidigare år inga synnerliga anlag för musik, och han erhöi först vid 9 års ålder undervisning i pianospelning, först af en fröken Schmiedel, sedermera af den berömda pianoläraren Fr. Wieck, fader till Clara Schumann, och honom tillskrifver Bülow sjelf den stora och grundliga teknik, som sedermera utmärkte hans spel. Umgänget med pianovirtuosen Henry Litolf, som under åren 1844 och 1845 uppehöi sig i Dresden och mycket umgicks i Bülows familj, var för honom ytterligare en sporre till vidare ansträngningar och studier, då han i honom fann en förebild, den han i allt ville likna. Sina kontrapunktiska studier gjorde han under den bekante Eberweins ledning samt sedermera i Leipzig hos M. Hauptmann. Bülowska familjen flyttade sedan 1846 till Stuttgart. Påsktiden 1848 blef han student vid universitetet i Leipzig, begynte der att idka sina juridiska studier och bodde under tiden hos en nära släkting, prof. Frege, hvars fru var den framstående sångerskan Livia Gerhard och hvars hus var en samlingsplats för stadens förnämsta musikautoriteter. Det lifliga musiklif, som alltid utmärkt Leipzig, förfelade naturligtsvis icke att på den unge musikalskaren utöfva ett mäktigt in-

flytande. För att afsluta sina juridiska studier begaf han sig i oktober 1849 till Berlin, der han, lifligt berörd af den tidens politiska rörelser, blef medarbetare i den demokratiska tidningen *Abendpost* och uppträdde i oppositionens led både som politiker och musiker. Vid ett besök i Weimar 1850 hörde Bülow för första gången »Lohengrin» under Liszts direktion och blef af detta verk så hänförd, att han beslöt att helt och hållet öfvergifva sina juridiska studier för att odeladt kunna egna sig åt musiken.

Trots det motstånd han mötte från sina släktingar, fullföljde han orubbligt denna sin föresats och skyndade att uppsöka Richard Wagner, hvars musik så tjusat honom och hvilken då som politisk flyktning vistades i Zürich. Han stannade hos honom under åren 1850—51 och var under tiden anställd som musikanförrare vid teatrarne i Zürich och St Gallen. I juni 1851, efter att ha försonats med familjen, begaf han sig till Weimar för att hos Liszt fullfölja sina pianostudier, och under denna tid skref han en mängd kvicka och satiriska uppsatser i *Neue Zeitschrift für Musik*, der han med skarpa vapen kämpade för den nyare riktningen i musiken. I februari 1853 företog han sin första konsertresa som pianovirtuos och besökte derunder Wien, Pest, Dresden, Karlsruhe, Bremen, Hamburg och Berlin, i hvilken sistnämnda stad i synnerhet han blef högt uppburen. Hans andra resa blef afbruten genom det anbud han erhöi att som lärare vid Stern-Marxska konservatoriet i Berlin efterträda Th. Kullak, en befattning, hvilken Bülow sedan innehade från 1855 till 1864, allmänt omtyckt af sina elever.

Under denna tid, 1857, förmälde han sig med Cosima Liszt, hvarigenom han än närmare tillknöt vänskapsbandet med sin forne lärare, numera svärfader Franz Liszt, en vänskap som icke ens kallnade, då han tolf år derefter nödgades upplösa sitt äktenskap. Cosima Bülow blef sedermera Richard Wagners hustru. 1858 utnämndes Bülow till kunglig preussisk hofpianist, 1861 till riddare af Kronorden och 1863 till filosofie doktor vid universitetet i Jena. Under sin ansträngande verksamhet som lärare fann han dock tid öfrigt till att skriva uppsatser i *Neue Berliner Musikzeitung* samt flera andra tidningar, att gifva soaréer för kammarmusik, orkesterkonserter o. s. v. samt göra utflykter till större städer, såsom Brüssel, Paris, Petersburg m. fl., ömsom uppträdande som virtuos, ömsom som dirigent.

Af R. Wagner öfvertalad att komma till München, utnämndes han 1867 af konung Ludvig II af Bayern till förste kapellmästare vid hofoperan samt kort derefter till direktör för den nybildade k. musikskolan; hvartill Bülow hade uppgjort planen. I denna dubbla egen-

skap af kapellmästare och ledare af musikläroverket har han utvecklat en lika energisk som välgörande verksamhet.

Uttröttad till kropp och själ och djupt nedslagen af sina olyckliga familjeförhållanden, måste han 1869 begära sitt afsked från dessa sina ärofulla befattningar, hvilket blott med största svårighet beviljades, samt i Florens under längre tid söka hvila och fullkomligt lugn. Efter sitt tillfrisknande har han under talrika konstresor besökt Tyskland, Polen, Ryssland, England och Amerika, der han 1875—76 gaf 139 konserter. År 1878 utnämndes han till kapellmästare i Hannover, och sedan 1880 var han musikintendent hos hertigen af Meiningen och har med sitt Meiningerkapell i Tyskland gifvit storartade konserter. 1882 gjorde han en konserteresa till Skandinavien, och att en konstnär af hans betydelse skulle hos oss väcka den lifligaste entusiasm var naturligt. I augusti samma år ingick han nytt äktenskap med Marie Schantzer vid hofteatern i Meiningen. 1885 konserterade han i Petersburg, Paris m. fl. städer. Hans helse, som genom öfveranstängning lidit betydligt, har under de senaste åren alltid varit vacklande. Emellertid har Bülow fortfarande verkat som pianist och förnämligast som dirigent, ehuru angripen af ett nervlidande, som stundom hotade med sinnessjukdom.

Då Hans von Bülow besökte Stockholm och konserterade här i slutet af april år 1882, innehöll denna tidning hans porträtt med biografi, i hvilket anfördes ett yttrande om Bülows musikaliska betydelse af Hanslick, hvilket, då sedan dess så lång tid förflutit, här å nyo må anföras. Hanslick yttar:

»Vi äro alltid vissa om att få lära någonting af Bülow. Hvad de flesta spela och alla känna, det intresserar honom icke, och hvad som ej intresserar honom själf, det spelar han också ej för andra. Hans rastlöst eldiga själ, hans okufliga energi tränger sig fram som en frisk stormvind och upplifvar vårt musikaliska hvardagslif med all dess maklighet. Såsom komponist af ringa fruktbarhet och betydelse, är Bülow född till tolkare af musik och en bland de märkvärdigaste vi känna. Den andligen revolterande tendens, som i denna mission gör sig gällande, inskränker sig icke till virtuositeten. Der det gäller att låta världen göra bekantskap med de allra svåraste saker som finnas, der är Bülow alltid till hands och rastlös vid arbetet. Såsom eminent virtuos känna vi honom sedan 30 år tillbaka; såsom dirigent beundrade vi honom först i München, då han 1868 bragte Wagners »Meistersinger» för första gången öfver scenen. Bülow är nämligen en stor beundrare af Wagner, hvars mest be-

tydande apostel han är, men vi kunna säga till hans beröm, att han likväl ej är blind för eller underskattar andra tondiktare förtjenster. Han har offentlig i uppsatser, som vittna om stor hänförelse, prisat de båda förnämsta antiwagnerianska komponisterna Brahms och Rubinstein. Likasom med penna fäktar Bülow också med taktpinnen oförskräckt för sin öfvertygelse. Såsom hofkapellmästare i Hannover har han jämte Wagners operor omsorgsfullt instuderat Mozarts, Meyerbeers och Aubers. Bülow har öfvertagit ledningen af det hertiglga kapellet i Meiningen och genast invigt denna befattning med ett äkta Bülow'skt experiment. Han afslöt nämligen en cykel Beethoven-konserter med att två gånger omedelbart efter hvartannat uppföra Beethovens nionde symfoni! Ett mer rationelt, men icke mindre sällsamt och vågadt experiment företog han sig i Wien, der han ensam gaf konsert och spelade Beethovens fem sista, stora sonater, den ena efter den andra — hvilket skall man mest beundra, hans minne, hans uthållighet, hans teknik eller andliga elasticitet! Hvad som hos Bülow särskildt måste väcka beundran är just detta kolossala minne, som lät honom utan noter, med full säkerhet, icke blott återgifva de mest komplicerade pianoverk utan äfven leda hela symfonier och stora operor, sådana som t. ex de invecklade Wagner-operorna, utan en enda blick i partituret.

Om Bülow som pianist har yttrats af en hans biograf följande, som vi finna ganska träffande: »Vid all konstnärsvärksamhet, det må vara den skapande eller den utförande, äro tre slags andeliga krafter i rörelse: fantasien, förståndet och viljekraften, och af deras förhållande till hvarandra beror det egendomliga hos hvarje individ. Hos Bülows äro de två sista faktorerna till den grad öfvervägande, att de nästan ha trängt den första i bakgrunden. Mot dem svarar det i allmänhet bestämda energiska anslaget, som lägger vikt på det rent sinliga behaget, likasom det utomordentliga precisa föredraget, som, i det detta endast har tonernas logik för ögat, lägger kompositionens inre fibrer i dagen. Uttryckets stränga objektivitet försrår hvarje bifallssökande effektmedel. Tempo rubato, renommistiska antiteser i det dynamiska, ett ideligt språng mellan det starkaste fortissimo och det svagaste pianissimo, missbruk af pedalen — denna känslans åsnebygga — och andra sådana lättköpta konstgrepp äro för honom alldeles främmande.»

Man kan ej nämna Bülow utan att ock framhålla hans anseende som den störste Beethoven-kännaren, den som djupast trängt in i denne mästares verk för att tolka hans innersta tankar. Bülow har också gått för den störste Beethovenspelaren, men originel och

excentrisk som han var, inlade han t. ex. vid utförandet af Beethovens sonater i dem idéer beträffande tempo o. a., hvilka säkerligen voro främmande för Beethoven själf. En stor förtjänst har v. Bülow inlagt i bearbetningar och instruktiva redigeringar af äldre verk till pedagogiskt ändamål, ehuru väl man äfven i dessa träffar på ett och annat hugskott, som man ej vill gilla.*

I fråga om v. Bülows produktivitet som tonsättare finna vi antalet af hans transkriptioner och nyssnämnda bearbetningar vida öfverstiga hans egna kompositioner. Af dessa senare må nämnas: op. 20 »Nirvana», symfonisk stämningsskildring, op. 10 musik till Shakespears »Julius Cæsar», op. 16 »Des Sängers Fluch», ballad för orkester, op. 23 »Charakterstücke» för orkester, pianosaker såsom op. 21 »Il Carneval di Milano», op. 18 »Valses caractéristiques» sånger m. m.

I början af förra månaden berättades att Hans von Bülow öfver Wien och Triest, åtföljd af sin maka, begifvit sig till Egypten för att söka återställa sin svårt angripna helse. Han uppnådde äfven Kairo, men kort efter ankomsten dit träffades han af döden d. 12:te sistl. februari. Då underrättelsen härom nådde villa Wahnfried i Baireuth, afreste hans yngsta dotter i första giftet, med Cosima Liszt-Wagner, Isolde von Bülow genast till Kairo.

Bülows jordiska kvarlefvor lära komma att öfverflyttas till Hamburg, der hans likbegängelse skall ega rum.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. operan. Febr. 16: Foroni: *Advokaten Pathelin*. Tschaikowsky: *Jolantha* (Amerik: hr Strandberg). — 17: *Vermäländin garne*. — 18: Wagner: *Tannhäuser* (Venus: frök. Hallgren). — 19: Foroni: *Advokaten Pathelin*. Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: frök. Labia; Torrido: hr Ödmann). Gounod: *Faust* (Faust, Mefistofeles: hrr Ödmann, Sellergren; Margareta, Siebel: frökn. Holmstrand, Hallgren). — 23: Tchaikowsky: *Jolantha*; Mascagni: *På Sicilien*. — 25: Meyerbeer: *Profeten*. — 26: Donizetti: *Regementets dotter*. Baletter: Fandango ur »Granadas dotter», Dans ur »Czar och timmerman». — 28: Gounod: *Romeo och Julia* (Julia, Romeo: fru Brag, hr Ödmann, Mercutio: hr Söderman).

Vasa-teatern. Febr. 16—22: *Toto-Tata*. — 24—28: *Figaro i styngelären*, vaudeville-operett i tre akter efter Vict. Sardous »Les premières armes de Figaro» af E. Wallmark, musik af Nils Kjellander (Figaro, Marcelina, Susanna: fruarna Castegren, Lindström, frök. Ekström; Almaviva, Bartholo, Bazil, Antonio: hrr Klinger, Gardt, Salmson, Rönnblad; Carasco, barberare: hr Kjellberg; Jacotta, hans hustru: frök. Thulin; Broidison, alkald: hr Pettersson).

Musikaliska akademien. Febr. 17: *Konsert* af fru Dina Edling. Biträdande: fru H. Svedbom, frökn. Selma Ek, Alfh. Larson;

* Hans edition af Cramers etyder torde vi i nästa nummer få tillfälle att påpeka.

prof. Fr. Neruda, konsertm. Fr. Book, en musikalskare. — 20: *Konsert* af fröken Tora Hwass. Biträdande: fru D. Edling, frök. Bertha Eklund, prof. Fr. Neruda. — 26: Franz Nerudas 2:a *kammarmusiksoaré*. 1) Kiel, F.: Trio i Ciss-moll, op. 33; 2) Corelli: »La Folia», tema m. var. för violin; 3) Spohr: Adagio för violoncell; 4) Reinecke: Serenad-Trio, op. 126 nr 2. Medverkande: fru H. Svedbom, hr L. Zetterquist.

Mozarts »Figaros bröllop» har annonserats men blifvit instäld genom hr Johansons heshet. Grefvens parti skall utföras af honom, grefvinnans af fröken Holmstrand och Cherubins af fru Sterky samt fru Linden alternerande. Några nyheter har operan, som ofvan synes, ej under förra månadens senare hälft framfört.

Vasateatern har bjudit på en ny svensk originaloperett med musik af Nils Kjellander, förut som scenisk komponist bekant genom en å samma teater gifven 1-akts operett »Don Ranudo de Colibrados». Text och musik lära redan ett par år varit färdiga och operetten ämnad att gifvas under det Anna Pettersson-Kloed-Gründer innehade teatern, liksom den äfven var i fråga att gifvas å Djurgårdsteatern, men hinder uppstodo, som tills nu fördröjt uppförandet. Personalen i pjesen är till stor del densamma som i »Figaros bröllop» och handlingen påminner i mycket om operan, så t. ex. hela sista akten med mystifikationen i trädgården och dess paviljonger. Musiken är visserligen ej särdeles originel men rätt melodios och underhållande samt väl instrumenterad. Handlingen är särdeles i de sista akterna mycket liflig, så att man knappt hinner följa med den och dialogen. Bland de utförande intager fröken Ekström Susanna första rummet med utmärkt sång och behagligt spel. Äfven fru Castegren utvecklar mycket lif i sin ansträngande rol som den ystre Figaro och lyckas bra med sin sång. På herrsidan äro förmågorna ringare. Ensemblen är god och uppsättningen berömlig. Den inhemska operetten förtjenar att ses och höras.

Af konserter kommer fru Edlings först i ordningen. Den med rätta så högt värderade konsertgifvarinnan var vid utmärkt röstdisposition och föredrog sjelf en aria »Quella fiamma» af Marcello, Schumanns »Nussbaum», frök. Munkells »Fjerran på enslig stig» och Sjögrens »Jahrlang möcht ich so dich halten», vidare en vacker »Chanson ancienne» af Saussay med ackompanjemang af piano, violin (hr F. Book) och violoncell (hr Neruda) samt ur »Figaros bröllop» Susannas duett med grefven, som här företrädades af en amatör med ganska vacker röst, hvilken äfven sjöng Figaro-arian ur »Barberaren». Fröken Ek vann mycket bifall med Massenets »Pensée d'automne» och en anslående »Vårsång» af Felix Lindberg, hvilken sång måste ges da capo.

Herr Neruda excellerade som vanligt med Bruchs »Col Nidrei» och deltog jemte fru H. Svedbom och herr F. Book i en förträffligt utförd pianotrio (n:o 7 E-moll) af Haydn. Ackompanjemang et sköttes med mycken finess af frökn. Eugenie Claëson och Alfhild Larson. Salongen var fullsatt och bifallet särdeles lifligt.

Fröken Hwass hade på sin konsert inför en mycket talrik publik tillfälle att visa sig som en mycket framstående pianist med verklig virtuos teknik och förmåga af både styrka och mjukhet i anslaget. Hon hade ock för egen del verkliga virtuossaker att bjuda på: »Suite» af Rameau, Sonate op. 26 (Ass-dur) af Beethoven, Chopins »Fantasie» op. 49, H-dur-Nocturne och Ciss-moll-Scherzo, Schumanns »Faschingsschwank» samt »Les cloches de Genève» och Rhapsodie nr 12 af Liszt. Det var särskildt i bravursakerna och Rameaus Suite som frök. H:s talang fördelaktigast framträdde. Beethoven-sonaten togs i för hastigt tempo och saknade rätta stämningen. Fru Edling och prof. Neruda lemnade värdefullt biträde.

Professor Fr. Nerudas kammarmusiksoaré hade samlat nära fullt hus till Musikaliska akademiens orgelsal. Vi kunna här endast helt kort omnämna det intressanta musiknöjet, som inledes med en högst underhållande pianotrio af Fr. Kiel, op. 33, Ciss-moll. Följande nummer, »La Folia», af den gamle Corelli (1653—1713), utfördes af konsertm. L. Zetterquist med ett mästernskap, som väckte verklig entusiasm. Adagiot af Spohr, framsjunget på violoncell af hr Neruda, framkallade ej mindre bifall. Slutnumret, Reineckes Serenad, verkade som en liten lätt och behaglig musikalisk efterrätt. Fru Hilma Svedbom biträdde med känd talang i pianotriorna.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Jemte repetitionerna på »Hugenotterna» infövas »Don Pasquale», Glucks »Orfeus» och en tysk enaktsopera »Mara». Texten till denna är af Delmar vid kgl. skådespelshuset i Berlin, musiken af Berliner-komponisten Ferd. Hummel. Detta verk i nyare enaktarstilen, har förut haft framgång på Berlin-operan och nyligen i Prag.

Musikföreningens konsert. Den andra i ordningen för säsongen af dessa konserter eger rum den 6 mars i Musikaliska akademiens stora sal, då programmet upptager Haydns »Årstiderna».

För den tredje och sista är följande program bestämdt: Norman: uvertyr; Hartmann: Davids psalm nr 115 för soli och kör; Thieriot: »Am Traunsee» för barytonsolo med damkör och stråk-

orkester; Gounod: »Gallia»; Mendelssohn: »Lobgesang», symfonikantat med soli och kör. — Abonnementsbiljetter till konserterna tillhandahållas hos hrr Looström & komp. å Norrbro till respektive 8 kr., 6: 50 och 5 kr., allt efter platsens beskaffenhet. Abonnenter ega fritt tillträde till alla repetitioner.

Rossi-konsert med biträde af pianisten Helga Thiess annonseras ega rum i början af denna månad. K. K. österrikiske kammarvirtuosen, violinisten Marcello Rossi har nyligen konserterat i Köpenhamn och andra danska städer med stor framgång.

Fru Caroline Östberg befinner sig sedan midten af november månad på en omfattande konsertturné i de nord-amerikanska städerna. Hon reser som »stjernen» i ett litet, men godt konsertsällskap, som utom henne består af den amerikanske violoncellisten Louis Blumenberg, en fransk pedalpianist vid namn Lucia Policat samt en amerikansk tenor, David Henderson. I början af denna månad har sällskapet gifvit konserter i Minneapolis och i Saint Paul. Tidningar från dessa städer uttrycka sig entusiastiskt om fru Östberg och berömma hennes härliga stämma och utmärkta sångkonst. Turnén kommer antagligen att fortsättas under hela våren.

Ny svensk stråk-kvartett. Signaturen »Ika», förut bekant som tonsättarinna af sånger och pianostycken, hvaraf Sv. Musiktidnings musikalbum lemnat prof, har nyligen fullbordat en stråkkvartett i tre satser: andante, menuetto och rondo-finale. I hofmusikhandlare Lundquists musikhandel finnes den såsom manuskript i stämmor tillgänglig för de musikvänner, hvilka skulle vilja taga kännedom om densamma.

Fröken Esther Sidner, vår unga landsmaninna, som fortfarande idkar sångstudier i Paris, har med stor framgång sjungit de kvinnliga hufvudparterna i två oratorier af Massenet, gifna i Tournai och Namur. En tidning från förstnämnda stad skrifver om hennes uppträdande såsom Meryem (Magdalena): »Hennes uttrycksfulla, rena och klara röst, en verklig nordisk stämma, som hon behandlar med säkerhet, gjorde underverk. Hon träffade väl det upprörda och på slutet strålade uttrycket hos den af samvetsagg betryckta synderskan, som får nytt lif genom hoppet, ett hopp, som grusas genom Jesu död, men derefter förvandlas till en sublim förtröstan på det undfångna löftet.» — Ett prof på tonsättarens bevägenhet föreligger i ett af hans senaste sånghäften, »Départ», som är tillägnadt henne.

(A. B.)

Sigrid Arnoldson har, skrifver en korrespondent till Dagens Nyheter, äntligen vunnit en afgjord framgång

på Newyorks operascen. Efter att ha uppträdd i »Philemon och Baucis», »Carmen» (Michaela), »Pagliacci» (Nedda) jemte några andra partier, men med jemförelsevis mindre framgång, åtminstone hvad kritiken angår, medan hon deremot mer lofordats för sin sång på de konserter som gifvas hvarje söndag, har hon nu uppträdd den 31 januari som pagen i »Figaros bröllop», och i detta sitt glansparti har hon rönt en ovanligt stor framgång.

The World yttrar om henne: »En mer förtjusande Cherubino än fru Arnoldson kan man knappast tänka sig. I utförande, utseende och röst var hon den förtjusande, skälmaktige pagen och fylde alla ögats och örats allra högsta anspråk. Hennes utförande af arian var graciöst och fulländadt, och hon var tvungen att gifva den samma da capo».

Göteborg. Stora teatern härstädes har fortfarande under månaden bjudit på »Tsarens kurir». Dr Valentins konsert, först ämnad att gifvas den 17 februari med biträde af grefvinnan M. Taube som solist, sedan, då hon väl fått förhinder, med signora Labia den 21, har ytterligare måst uppskjutas, emedan denna sängerskas tjänstgöring vid operan hindrade hennes gastering i Göteborg. »Nya Sängsällskapets» konsert under hr Gösta Geijers ledning annonserades att ega rum i realläroverkets sal den 26 februari.

Norge.

Kristiania. Kristiania teaters musikpjäser under sista hälften af förra månaden ha inskränkt sig till »Jomfruen af Belleville» samt Bj. Björns »Sigurds 1:e flugt» med musik af Rich. Nordraak. Af konserter ha vi att under februari vidare omnämna operasångaren Bjarne Lunds folkkonsert den 18, med biträde af fru Backer-Gröndahl, Thorv. Lammers m. fl., och å hvilken bland annat utfördes »Finska festtoner» för orkester af Joh. Selmer och en »Berceuse» af Emil Hartmann för stråkorkester och harpa; ytterligare pianisten fru Erika Nissen-Lies den 24 februari, hvarvid konsertgifvarinnan utförde Dess-dur-konsert af Sinding samt »Nye lyriske stykker» af Grieg (1. Hjemmelighed, 2. Hun danser, 3. Hjemve, 4. Trolldot). En blind svensk sängqvartett har konserterat i Kristiania vestra arbetarsamfunds lokal. Den 24 gaf den gamle svenske, här länge bosatte pianisten Fredrik Lindholm en konsert, hvarvid han sjelf utförde sina pianonummer endast med venstra handen; den högra har genom en olyckshändelse blifvit obrukbar. »Han spelade», säger Aftenposten, »lika vackert och stämningsfullt» som om han kunnat begagna båda händerna och vann rikt bifall. Han biträdades af hr W. Kloed och pianisten Martin Ursin.

Finland.

Helsingfors. Svenska teatern har fortsatt uppförandet af »Bröllopet på Ulfåsa»; för öfrigt ej gifvit några pjäser med musik. Helsingfors' Orkesterförening gaf den 17 februari sin femte symfonikonsert med följande program: 1) Uvertyr till Prometheus (Bargiel), 2) Davidoff: Konsert för violoncell (hr A. Martin), 3) Rubinstein: Symfoni nr 1, F-dur. Orkesterföreningens femte folkkonsert följde derpå den 25. — Fru Ida Basilier-Magelsen gaf den 18 en konsert, hvars program med endast sänger utfördes af henne sjelf, ackompanjerad af fröken Selma Kajanus. — »Programbladets julnummer» (som först nu kommit red. tillhanda), utgifvet af hr Harald Molander, är en rikt illustrerad publikation med 60 porträttbilder och 6 illustrationer, afbildningar af svenska och finska teatrarne och dekorationer etc., samt text af Molander, Herzberg, Ad. Paul, Flodin o. a. Porträtterna framställa teatrarne personal, direktörer etc. samt gästande konstnärer, komponister o. s. v. Ett vackert titelblad i julstämning, tecknadt af Louis Sparre, pryder häftet.

Åbo. Musikaliska sällskapet härstädes gaf i midten af februari en symfonikonsert med en för tillfället från Helsingfors förstärkt orkester. Vid konserten utfördes orkesterkompositioner af den unge finske komponisten Jean Sibelius: I. Suite, till Viborgska afdelningens fest i Helsingfors november 1893, med följande innehåll: 1) Uvertyr — karelskt hem 1293, runosång, afbruten af krigsmusik i fjerran; 2) Fugato: Viborgs slott grundlägges; 3) Intermezzo — Lithauens hertig, Narimont, uppbär skatt i Kexholms län; 4) Ballad — Karl Knutsson i Viborgs slott lyssnar till en sångare; 5) Aila marcia — Pontus de la Gardie rycker an mot Kexholm 1580; 6) Allegro — Viborgs belägring 1710; 7) Final — Gamla Finlands återförening med det öfriga Finland. II. »En saga». — Särskildt »Intermezzot» i första tonsättningen vann stort bifall och bisserades.

Danmark.

Köpenhamn. Kgl. teaterns spellista under senare hälften af förra månaden har upptagit af pjäser med musik: »Cleopatra», »Macbeth», »Maria Stuart», »Frode» (af Bechgaard), »Et vinter-eventyr» och balletten »Waldemar» med musik af Frölich. — Tor Aulins förut omnämnda konsert den 19 febr. blef en stor triumf för konsertgifvaren äfvensom för hr Stenhammar och ej minst för Emil Sjögren, hvars sista violinsonat mycket berömmes af kritiken. Hr Aulin betecknas af Kjerulf i »Politiken» såsom en violinartist af första rang. Hr Joachim Andersens första populära konsert i konsertpaläets

stora sal hade följande program: 1) Weber: Uvertyr till »Euryanthe»; 2) Sinding: Pianokonsert (första gången, i pianopartiet Franz Rummel); 3) Beethoven: Symfoni nr 8; 4) Weber: Konsertstycke, F-moll (Fr. Rummel); 5) Wagner: Uvertyr till »Rienzi». Sindings nya komposition vann lifligt bifall, anförd af tonsättaren sjelf, och hr Rummel blef entusiastiskt hyllad. Konserter hafva äfven gifvits af pianisterna Agnes Boesen samt Marie Andersen. Konserter väntas af komponisten Lange-Müller och den holländske barytonisten Anton Sistermann. Hr Rummel skulle äfven ge en egen konsert före sin afresa.

Berlin. Leoncavallos nya opera »Medici» gafs här för första gången i Tyskland den 17 februari med alla yttre tecken till en stor framgång: upprepade starka bifallsyttringar midt i scenerna, talrika framropningar af komponisten och för honom smickrande motagande i kejsarparets loge, der kejsaren för honom gaf till känna, att högstendamme låtit telegrafera till konung Humbert om aftnens framgång. Operan gick under ledning af Jos. Sucher, och de medverkande, fruarna Herzog och Sueher äfvensom hrr Buls och Sylva i hufvudpartierna gjorde sitt bästa för framgången. — O. Lessmann i »Allgem. Musikzeitung» anser likväl »Medici» stå så långt under »Pagliacci», att den förra förefaller som ett ungdomsverk gent emot den senare operan. Beträffande handlingen säger L. att endast dramatiska skuggor föras fram öfver scenen, men han erkänner att Leoncavallo har i den nya operan skapat många vackra melodier och väl behandlat orkestern.

Giovanni Perluigi da Palestrinas dödsdag för 300 år sedan den 2 februari har flerstädes af större kyrkomusikföreningar firats med minnesfester, hvarvid tonsättningar af den berömda kyrkomusikern blifvit utförda.

Dödsfall.

Bülow, Hans Guido, von, berömd tysk pianist och musiker, f. 8 jan. 1830 i Dresden, † i Kairo d. 12 sisl. febr. (se sid. 36).

Ciaffèi, Francesco, fordom värderad tenorsångare och sånglärare, † i Florens. (Om det är samme Fr. C., som gästade här 1848—49 med en italiensk operatrupp, skulle han enl. F. A. Dahlgren varit född i Rom d. 9 juli 1819.)

Lissmann, Heinrich Fritz, utmärkt barytonsångare, f. 27 mars 1847 i Berlin, † d. 5 januari i Hamburg. L., elev af Stockhausen, började sin bana som operasångare 1868 i Zürich, var sedan engagerad i Leipzig, der han gifte sig med sängerskan vid Stadtteatern Marie Gutzchebauch (Gutzchbach), verkade sedan i Bremen och slutligen i Hamburg vid Stadtteatern, der han sjöng hjeltepartier. L. var berömd som dramatisk sångare och äfven som konsertsångare.

Sax, Adolphe (egentl. Antoine Joseph), berömd instrumentmakare, uppfinnare af »Saxophon», »Saxhorn», »Sax-

tromba» etc., f. d. 6 nov. 1814 i Dinant, son af instrumentmakaren Charles S., som 1853 flyttade till Paris. Adolphe S. studerade som elev i Brüssel förnämligast flöjt- och klarinettspel. 1840 väckte hans förbättringar af klarinetten och basklarinetten uppmärksamhet, och 1842 begaf han sig, ehuru medellös, till Paris. Som rekommendation medförde han ett nytt metall-blåsinstrument, som han själf konstruerat, med enkelt rörblad liksom klarinetten. Berlioz gaf det ett godt vitsord, och det blef mycket omtyckt. Han började nu att förtjena pengar och förfärdigade sitt nya instrument, Saxophonen, i 8 olika storlekar; det har en välljudande, mildt beslöjad ton. De bekanta Aida-trumpeterna, först använda vid »Aidas» premiär i Paris,

äro hans verk. Han blef 1857 lärare vid Paris-konservatoriet i behandlingen af sina nya instrument, och har utgifvit skolor om deras bruk. Han dog i fattigdom.

Breflåda.

Observator står tydligen den gamle tonsättaren mycket nära och har väl ombesörjt notisen i »nästan alla Stockholms-tidningar för den 7 dennes». Hvarför ej också i Svensk Musiktidning, då han klagat att denna som »en facktidning» ej meddelat notisen. »Mångas förvåning» (öfver att det ej skett) torde snarare riktas mot »Observator», som anklagar Sv. Musiktidning att ej »följa med sin tid så pass, att den tager vara på det som rör våra inhemska tonsättare» — derför att vi ej omnämnt en persons födelsedag, som gjort en ganska obetydlig insats i vårt musiklif, hvars musikaliska versamhet för decen-

nier sedan afstannat och hvars verk högst få numera kända. Pieteten är i och för sig vacker, men gör sig, minst sagdt, löjlig genom oberättigade anspråk. Den ifrågavarande tonsättaren ha vi för öfrigt ett par gånger haft tillfälle att omnämna, hvilket »Observator» torde veta. Att omnämna hvarje hans födelsedag anse vi emellertid obehöfligt.

Red.

Många prenumeranter, som förvåna sig öfver att v. Bülow's porträtt och biografi ej förekommer i föregående nummer, ha läst detta väl hastigt, då de ej sett, att vi till detta nummer utlofvat bådaderna. Dödstelegrammet kom hit den 14 dennes, tidningen trycktes den 15. Begären ej några orimligheter! Om ock det varit möjligt att på så kort tid få färdig en lång biografi, så åtgå dock flere dagar innan kliché hinner bli färdig, lång tid tager sättningen, ett redan till innehåll bestämdt, satt och ombrutet nummer skulle rifvas upp!! Impossibile!

Red.

J. LUDY. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för Blüthners verldsberömda Flyglar, samt Rö-nischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

Skandinaviska Orgelfabrikens Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten enhälligt vitsordade för att vara de bästa i Norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Plats i Instrumenthandel.

En ordentlig, driftig och energisk ung man, spelande piano, harmonium och violin med fyllig och saftig ton, sökes till en instrumenthandel.

Offerter sändas till arkitekten K. G. Nyström, Helsingfors, Finland.

J. G. MALMSJÖ,
Piano-Fabrik,
Göteborg,
etablerad 1843,
Kgl. Hofleverantör

FLYGLAR och PIANINOS,
prisbelönta med
Nitton Första pris

STOCKHOLM 1851	PARIS 1867	UDDEVALLA 1874
GÖTEBORG 1860	GÖTEBORG 1871	PHILADELPHIA . . . 1876
KARLSTAD 1862	KÖPENHAMN 1872	BORÅS 1880
LONDON 1862	WENERSBORG 1872	MALMÖ 1881
MALMÖ 1865	WIEN 1873	ÖREBRO 1883
STOCKHOLM 1866	RUGBY, ENGLAND. 1873	KÖPENHAMN 1888

samt senast å Industriutställningen i Göteborg 1891

Handtverks- och Industriföreningens

Hederspris.

OBS! Den enda svenska pianofabrik, som vid täflan alltid erhållit högsta priset. **OBS!**

Talrika vitsord från framstående konstnärer förelig-a.

Garanti lämnas i minst fem år för instrumentets hållbarhet och varaktighet

Säljas på bekväma afbetalningsvilkor. Gamla instrument tagas i utbyte.

Postprenumerera på den treffiga och underhållande illustrerade veckotidningen

Hvad nytt från Stockholm?

som innehåller musikporträtt och musikuppsatser i mängd.

Obs.! Hvita Fruns pikanta musikkåserier!

Redaktionen.

Dansmusik på piano

utföres af undertecknad, som deri eger mång-årig vana och erkänd skicklighet. Anmälning derom kan ske hos hrr musikhandlare eller hos mig *Rådmanngatan 18 A*, 3 tr. upp.

Henning R. Wejdling.

Obs.! Billigt annonspris

i Svensk Musiktidning; endast 10 öre petit-raden.

Innehåll: Paula Frödin (med porträtt). — L. Josephsons teaterbroschyr, af A. L. — Är det så svårt att nöjaktigt reformera psalmsången?, af Gammal »Rytmsvurm». — Hans von Bülow (med porträtt). — Från Scenen och Konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Breflåda. — Annonser.